

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Mielipide
29.12.2014

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus
Hyrylänkatu 8C, PL 60
04301 TUUSULA

Asia: Mielipide Fin-Seula Oy:n ympäristölupahakemuksesta ja aloituslupahakemuksesta kiinteistöllä 543-412-2-322

1. Mielipiteen antaja on Virtavesien hoitoyhdistys ry

Virtavesien hoitoyhdistys ry (Virho) suojelee ja kunnostaa lohikalojen poikastuotanto- ja elinalueina toimivia virta- ja muita vesiä. Perustamisesta, vuodesta 1990 lähtien yhdistyksen tavoitteena on ollut, että vesistöjen käytössä turvataan koko vesiekosysteemin elinehdot niin laajasti kuin mahdollista. Toiminnan keskeiset alueet ovat:

- Virtavesien kunnostaminen mahdollisimman lähelle alkuperäistä luonnontilaa
- Tiedotus, neuvonta, kannanotot ja vaikuttaminen virtavesiä koskeviin päätöksiin
- Taimen- ja lohikantojen palauttaminen vesistöihin, joista ne ovat kadonneet
- Kestävien kalavedenhoito- ja kalastustapojen edistäminen

Virho toteuttaa työtään pääosin Suomen valtion kalatalous- ja työllisyysviranomaisilta saadulla rahoituksella. Virho saa rahoitusta myös mm. osakaskunnilta ja vesien tilasta huolestuneilta kansalaisilta.

2. Fin-Seula Oy:n ympäristölupahakemus

Fin-Seula Oy on hakemassa ympäristölupaa Nurmijärven pohjoisosaan Huhmarin alueelle Rantakulmantienvarteen lähelle Vantaanjoen pääuomaa n. 4 km Nukarinkoskelta ylävirtaan. Paikka sijaitsee n. 65 km merestä Vantaanjoen pääuomaa pitkin mitattuna. Hakemuksella tavoitellaan seuraavia lupia:

Vaihe 1, Kallion louhinta 4-10 vuotta (jatkoluvat mahdollisia):

Kiviaines räjäytetään ja murskataan urakaluontoisesti muutamassa jaksossa vuosittain käytännössä Rantakulmantienvarteen pellon laidassa.

Vaihe 2, Maankaatopaikka eli ns. maanlajitus vähintään 17 vuotta:

Louhinnassa syntynyt alue täytetään jätemaalla.

Molemmissa vaiheissa Fin-Seula aikoo laskea hulevedet Vantaanjoen pääuomaan.

3. Fin-Seula Oy:n luontoselvitys on puutteellinen

Lupahakemuksen liitteenä olevassa luontoselvityksessä ei ole ollenkaan selvitetty toiminnan vaikutusta alueella elävään äärimmäisen uhanalaiseen eläinlajiin, taimenen (Salmo trutta)

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Mielipide
29.12.2014

merivaelluksen tekevään muotoon, meritaimeneen. Vantaanjoella, mm. aivan suunnitellun maa-ainesten ottamisalueen ala- ja yläpuolella elää ja lisääntyy näitä äärimmäisen uhanalaisia meritaimenia. Meritaimen määriteltiin **äärimmäisen uhanalaiseksi** lajiksi Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnissa vuonna 2010.

Lupahakemuksen liitteenä olevassa luontoselvityksessä ei ole ollenkaan huomioitu vuollejokisimpukoiden suojelemiseksi perustettua Natura-aluetta, mikä sijaitsee Nukarinkoskelta alavirtaan.

Lupahakemuksen liitteenä olevassa luontoselvityksessä ei ylimalkaan ole selvitetty toiminnan vaikutusta Vantaanjoen vesistöön, jonka valuma-alueelle maa-ainesten ottamista, louhintaa ja kiviaineksen murskausta ja maan läjitystä suunnitellaan. Vantaanjoen vesistö on miljoonan suomalaisen tärkeä lähivirkistysalue ja yksi Suomen tärkeimmistä kalastusvesistöistä. Vesistöselvityksen tekemättä jättäminen on aivan oleellinen puute tehdyssä luontoselvityksessä.

4. Vantaanjoki

Vantaanjoki on vanha meritaimenjoki ja sitä on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana kunnostettu miljoonilla euroilla joen ekologisen tilan parantamiseksi. Vesistössä on tehty runsaasti kalataloudellisia kunnostuksia. Patoja on purettu ja ohitettu erilaisilla kalatiejärjestelyillä ja laskeutusaltaita rakennettu. Koskia on ennallistettu ja lohikalojen kutusoraikkoja rakennettu. Kunnostuksia on tehty sekä viranomaisten, että Virhon toimesta.

Vantaanjoelle on perustettu vuollejokisimpukoiden suojelemiseksi Natura-alue, joka ulottuu Nurmijärven Nukarinkoskelta Helsingin Vanhankaupunginkoskelle.

Vantaanjoen vesistö on yli miljoonan suomalaisen tärkeä lähivirkistysalue ja mm. yksi Suomen tärkeimmistä kalastusvesistöistä.

Virho on arvioinut Vantaanjoen vesistön Suomenlahden potentiaalisimmaksi meritaimenvesistöksi, jossa tehtävällä meritaimenten auttamistyöllä nopeimmin ja tehokkaimmin voidaan auttaa Suomenlahden äärimmäisen uhanalaisia meritaimenia. Arvionsa perusteella Virho on valinnut Vantaanjoen vesistön Suomenlahden meritaimenkantojen ensisijaiseksi auttamiskohteeksi. Vantaanjoen vesistön yleiskuvaus ja tietoa Virhon toiminnasta siellä löytyy linkistä:

<http://virtavesi.com/index.php?upperCatId=4&catid=4>

Virho on yli 15 vuodessa kunnostanut Vantaanjoen vesistössä kymmeniä kilometrejä sivujokia ja -puroja ja soraistanut muutamia pääuoman koskia, mm. Nurmijärven Nukarinkoskea, sekä tukenut kunnostuksia laajalla suojele-, tiedotus- ja valistustyöllä. Vantaanjoen vesistön kunnostuksista löytyy tietoa mm. näistä linkeistä:

<http://virtavesi.com/index.php?showNews=578>

<http://virtavesi.com/index.php?setPage=1&newsid=528>

<http://virtavesi.com/index.php?showNews=473>

<http://virtavesi.com/index.php?setPage=1&newsid=422>

<http://virtavesi.com/index.php?setPage=1&newsid=342>

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Mielipide
29.12.2014

Virhon Vantaanjoen vesistöissä tekemän kunnostus- ja suojelutyön aikana on Suomenlahden äärimmäisen uhanalaisten meritaimenten luonnonlisäntymisen alue laajentunut Vantaankoskelta, 17 km päässä merestä, 95 km päähän merestä Vantaanjoen latvoille Riihimäen yläpuolelle. Vantaanjoen taimenen kutuhavainnoista voi lukea näistä linkeistä:

<http://virtavesi.com/index.php?showNews=600>
<http://virtavesi.com/index.php?setPage=1&newsid=526>
<http://virtavesi.com/index.php?showNews=465>
<http://virtavesi.com/index.php?showNews=413>

Em. jutuissa olevat valokuvat, jotka on otettu 60 km päässä merestä ovat Nurmijärven Nukarinkosken meritaimenista juuri sen alueen alapuolelta, jonne Fin-Seula Oy:n suunnittelee maainesten ottamista, louhintaa, kiviaineksen murskausta ja maan läjitystä ja hulevesien laskemista.

Meritaimenten kudusta syntyy myös runsaasti poikasia, josta löytyy tietoa mm. näistä linkeistä:

<http://virtavesi.com/index.php?showNews=585>
<http://virtavesi.com/index.php?setPage=1&newsid=531>
<http://virtavesi.com/index.php?setPage=1&newsid=457>

5. Äärimmäisen uhanalainen meritaimen ja sen suojelutoimet

Merivaelluksen tekevä taimen, eli ns. meritaimen määriteltiin äärimmäisen uhanalaiseksi lajiksi Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnissa vuonna 2010:

<http://www.ym.fi/download/noname/%7B8EDFDAD7-3291-48AB-9CB3-484CEAF4C2AA%7D/32852>
<http://www.ym.fi/download/noname/%7BB30F0E5D-6863-4CDE-9F9E-62574925785E%7D/32853>

Meritaimenesta ja sen uhanalaisuudesta voi lukea myös RKTL:n sivuilta:

http://www.rktl.fi/kala/tietoa_kalalajeista/taimen/
http://www.rktl.fi/kala/tietoa_kalalajeista/suomen_uhanalaiset_kalat/taimenen_uhanalaisuus.html
http://www.rktl.fi/tiedotteet/suomen_meritaimenet_itameren.html

Meritaimenkantojen tilasta Suomen joilla, mm. Vantaanjoella voi lukea tästä RKTL:n linkistä:

http://www.rktl.fi/kala/kalavarat/itameren_lohi_taimen/meritaimen/meritaimenkantojen_tila.html

Kaikki maamme meritaimenkannat ovat äärimmäisen uhanalaisia ja Itämeren alueella niiden tila on on surkein juuri Suomessa.

Vantaanjoen yläjuoksun kaikki taimenet, myös meritaimenet, ovat nykyään luonnonkudusta peräisin, eikä yläjuoksulle tehdä taimenen istutuksia. Taimenia istutetaan nykyisin ainoastaan aivan alajuoksulle ylimmillään Vantaankoskelle 17 km päähän merestä. Vantaankoskea ylempänä istutetuista taimenista ei myöskään ole tehty havaintoja.

6. Meritaimenen elvyttämiseksi ja suojelemiseksi tehdyt toimet Nurmijärvellä ja lähialueella

Uudenmaan ympäristökeskus on tehnyt viranomaistyönä runsaasti kalataloudellisia kunnostuksia Nurmijärven Myllykoskelle, erittäin paljon juuri Nukarinkoskella ja Huhmarkoskella, jonka yläpuolelle Fin-Seula Oy aikoo laskea hienojakoista kiviainesta, nitraattiyhdistelmiä ja

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Mielipide
29.12.2014

mahdollisesti myös voitelu- ja polttonesteitä sisältävät, sekä mahdollisesti happamat hulevedet alueelta, jonne se hakee lupaa maa-ainesten ottamiseen, louhintaan, kiviaineksen murskaukseen ja maan läjitykseen.

Uudenmaan ympäristökeskus on tehnyt kalataloudellisia kunnostuksia runsaasti myös Hyvinkäälle, Riihimäkeen ja Hausjärvelle, jotka sijaitsevat yläpuolella alueesta, jonne Fin-Seula Oy:n hakee ympäristölupaa.

Virho on lähes 20 vuoden aikana kunnostanut Vantaanjoen vesistössä kymmeniä kilometrejä sivujokia ja -puroja ja soraistanut monia pääuoman koskia, sekä tukenut kunnostuksia laajalla suojele-, tiedotus- ja valistustyöllä.

Virho on rakentanut runsaasti kutusoraikkoja ja poikaskivikoita Vantaanjoen pääuomaan juuri Nukarinkoskelle, jossa kunnostuksia on tehty vuosina 2011 ja 2012, 2013 ja 2014 ja niitä jatketaan seuraavina vuosina. Virho on rakentanut kutusoraikkoja myös Nurmijärven Saukonkivenkoskelle, joka sijaitsee Nukarinkosken yläpuolella, mutta sen alueen alapuolella, jonne Fin-Seula Oy:n hakee ympäristölupaa.

Virho on kunnostanut Vantaanjoen vesistöä erittäin runsaasti myös Hyvinkään alueella, mm. Paalijokea, Vantaanjoen pääuomaa, Sveitsinpuroa ja Palojokea.

Virho on rakentanut yhden laskeutusaltaan ja runsaasti kutusoraikkoja ja poikaskivikoita vuodesta 2006 lähtien joka vuosi myös Hyvinkään pohjoisrajan tuntumaan Riihimäen ja Hausjärven puolella virtaavaan Erkylänlukkojenpuroon.

Riihimäellä Virho on rakentanut kutusoraikkoja ja poikaskivikoita runsaasti Vantaanjoen pääuoman Kärjäkoskelle, jossa äärimmäisen uhanalaiset meritaimenet ovat ylimmillään kuteneet.

Hausjärvellä Virho on rakentanut kutusoraikkoja ja poikaskivikoita usean kilometrin matkalle Vantaanjoen pääuomaan Toromäenkoskelle ja Selänojaan.

7. Meritaimenhavainnot Nukarinkoskella ja sen lähialueella

Meritaimenet ovat kuteneet Nukarinkoskella ainakin vuodesta 2004 saakka säännöllisesti joka vuosi. Nukarinkoski on tällä hetkellä tärkein äärimmäisen uhanalaisen meritaimenen lisääntymisalue Vantaanjoen vesistössä. Viimeisenä neljänä vuotena meritaimenia on kutenut Nukarinkoskella erittäin runsaasti, tänä vuonna kaikkein eniten. Tänä vuonna Nukarinkoskelle syntyi yli 40 meritaimenen kutupesää ja kutevia meritaimenia oli vähintään 80 kpl, mutta todennäköisesti yli 100 kpl. Lisäksi Nukarinkoskella kuti satoja paikallisia taimenia.

Meritaimenet ovat kuteneet myös Hyvinkään alueella ainakin vuodesta 2006 alkaen. Ylimmillään meritaimenet ovat kuteneet Riihimäen yläpuolella 95 km päässä merestä.

Meritaimenten kudusta Nukarinkoskella syksyllä 2013 kuvattu video löytyy tästä linkistä:
<http://vimeo.com/80712192>

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Mielipide
29.12.2014

Virhon, RKTL:n ja Vantaanjoen yhteistarkkailun sähkökalastusten ja muiden havaintojen perusteella meritaimenten kudusta Nukarinkoskella on syntynyt runsaasti poikasia.

Nurmijärven Nukarinkoskella kutee myös lohia (Salmo salar) ja kudusta syntyy myös poikasia.

8. Fin-Seula Oy:lle ei pidä antaa ympäristölupaa maa-ainesten ottamiseen, louhintaan ja kiviaineksen murskaukseen, maanläjitykseen ja hulevesien laskemiseen Nurmijärven Rantakulman alueelle

Ympäristölupaa ei pidä antaa, koska:

8.1. Erittäin haitalliset hulevedet aiotaan laskea juuri äärimmäisen uhanalaisten meritaimenten tärkeimpien kutualueiden yläpuolelle

Louhosalueen hienoa kiviainesta ja nitraattiyhdistelmiä sisältävät ja mahdollisesti myös voitelu- ja polttonesteitä sisältävät, sekä mahdollisesti happamat hulevedet aiotaan laskea aivan Vantaanjoen pääuomaan kunnostetun Huhmarkosken yläpuolelle ja muutamaa kilometriä alempana Nukarinkoskella olevan äärimmäisen uhanalaisten meritaimenten tärkeimmän kutualueen yläpuolelle.

Huleveden mukana tuleva hienojakoinen kiviaines tukkii kutusoraikot, jolloin kutusoraikoilla olevan mädin hapensaanti vaikeutuu, tai loppuu kokonaan ja mäti kuolee. Kiintoaines myös kovettaa kutusoraikot niin, että kalat eivät voi niille enää kutea.

Hulevesien sisältämät räjähdysaineista peräisin olevat nitraattiyhdistelmät voivat vahingoittaa meritaimenten mätiä ja poikasia, sekä rehevöittävät vesistöä.

Louhosalueelta johdettavat hulevedet aiheuttavat liettymistä pitkälle alavirtaan ja kutusoraikot voivat tuhoutua myös siellä. Hulevesien sisältämät räjähdysaineista peräisin olevat nitraattiyhdistelmät kulkevat virran mukana pitkälle alavirtaan vesiluontoa vahingoittaen.

Hulevedet saattavat sisältää myös voitelu- ja polttonesteitä, koska niitä varastoitaisiin louhosalueelle runsaasti ja koska työkoneista tapahtuu vuotoja. Voitelu- ja polttonesteet ovat erittäin vahingollisia taimenille ja koko ekosysteemille. Louhosalueella mahdollisesti olevat rikkipitoiset kiviainekset aiheuttavat happamia hulevesiä, joiden happamuus voi tappa taimenten mädin, poikaset ja emokalatkin, sillä taimen on erittäin herkkä veden happamuudelle.

Louhosalueelta tulevat hienojakoista kiviainesta, nitraattiyhdistelmiä ja mahdollisesti myös voitelu- ja polttonesteitä sisältävät, sekä mahdollisesti happamat hulevedet aiheuttavat mahdollisesti myös sen, että meritaimenet eivät enää ollenkaan nouse hulevesien laskupaikan yläpuolelle, tai edes lähelle sitä, jolloin kahdenkymmenen vuoden aikana tehdyillä kalliilla kalataloudellisilla kunnostuksilla aikaan saatu meritaimenten lisääntyminen loppuu kokonaan hulevesien laskupaikan yläpuolella Hyvinkäällä ja Riihimäellä sekä mahdollisesti pitkälle myös alavirtaan. Juuri näitä vesistön latvoille nousevia ja luontaisesti lisääntyviä meritaimenia pidetään kaikkein arvokkaimpina taimenpopulaation yksilöinä.

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Mielipide
29.12.2014

8.2. Fin-Seulan luontoselvitys on puutteellinen

Fin-Seulan luontoselvitys on puutteellinen, koska toiminnan vaikutus Vantaanjokeen ja sen äärimmäisen uhanalaisiin meritaimeniin, sekä vuollejokisimpukoiden takia perustettuun Natura-alueeseen on jätetty kokonaan selvittämättä.

Vantaanjoen ja sen äärimmäisen uhanalaisten meritaimenten suojeleminen, sekä Natura-alueen huomioon ottaminen edellyttää nyt lupaa haettavalta toiminnalta hulevesien hyvää suodatusta, useita laskeutusaltaita ja laajaa kosteikkoa, jotta kaikki vesiluonnolle ja meritaimenille, sekä vuollejokisimpukoille haitalliset aineet voidaan poistaa hulevesistä ennen niiden päästämistä vesistöön. Tällaisessa paikassa hulevesien käsittely edellyttää myös hulevesien jatkuvatoimista mittausta ja seuranta, jotta hulevesien puhtaus ennen niiden vesistöön laskemista voidaan luotettavasti todeta koko ajan.

Hyvinkäällä 29.12.2014

Virtavesien hoitoyhdistys ry:n puolesta

Kari Stenholm
Vantaanjoki-vastaava
Osoite
Puhelinnumero
Sähköpostiosoite